

KAYSERİ’DE ÖĞRENİM GÖREN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN KAYSERİ, TÜRKİYE VE İSLAM ALGISI*

İbrahim Hakan GÖVER**

Hasan YAVUZER***

ÖZET

1. Giriş

Bilgi arayışı ve bilgiye ulaşma çabası insanoğlu için evrensel bir çabadır. Eskiden ulaşım ve iletişim araçlarının yetersizliği ile sınırlı olan ve bölgesel/ulusal düzeyde kalan bilgi arayışı, günümüz dünyasındaki teknolojik gelişmelerle küresel bir nitelik kazanmıştır. Artık insanlar, fiziki sınırların ortadan kalktığı bir dünyada, bilgiyi daha iyi şartlarda ve yeterliliklerde sunan eğitim kurumlarından elde etmek istemektedirler. Bilgiye olan talep ve bilgiye verilen değer günümüzde o kadar çok artmıştır ki artık “Bilgi Toplumu” adı verilen yeni bir toplum tipinden bile bahsedilmektedir. Toplumsal yapıdaki bu değişime bağlı olarak özellikle dünya yükseköğretim alanında uluslararası öğrenci hareketliliğinde belirgin bir artış gözlemlenmektedir. Bu artış, ülkeler arasında büyük bir rekabete ve önemli strateji değişikliklere neden olmuştur. Türkiye’nin eğitim alanında yaşanan bu rekabetin dışında kalması düşünülemez. Ülkemiz jeo-stratejik konumunun sağladığı avantajı iyi değerlendirmek ve eğitim politikalarını yeniden gözden geçirmek durumundadır. Zira uluslararası öğrenciler okudukları ülkelere pek çok alanda önemli fırsatlar sunmaktadırlar. Okudukları süre boyunca yaptıkları harcamalarla ülke ekonomisine olan katkıları, farklılıklarından dolayı kültürlerarası diyalog ve hoşgörüyü artırmaları ve mezuniyetleri sonrası okudukları ülkeye duydukları sempati ve duygusal bağ ile o ülkenin gönüllü birer elçisi olmaları bu fırsatlardan sadece birkaçıdır. Bununla birlikte yabancı öğrencileri cezbetmek için öncelikle uluslararası arenada olumlu bir ülke imajına sahip olmak gerekir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, çeşitli ülkelere gelerek Türkiye’de okuyan öğrencilerin algılarının araştırılması ve karar

* Bu makale, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne sunulan “Kayseri’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Algısı” başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Öğr. Gör. Abdullah Gül Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, El-mek: hakan.gover@agu.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü El-mek: hasanyavuzer@nevsehir.edu.tr

mekanizmasında bulunan kişilere geri besleme sağlanması hayati bir önem arz etmektedir.

2. Araştırmanın Konusu

Bu çalışmada farklı ülkelerden gelerek Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim gördükleri şehir (Kayseri), öğrenim gördükleri ülke (Türkiye) ve İslam dini hakkındaki algıları konu edilmiştir.

3. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını tespit ederek karar merciindeki kişilere öğrenci memnuniyetini artırıcı ve ülke imajını güçlendirici geri besleme sağlamaktır.

4. Araştırmanın Önemi

Yabancı uyruklu öğrencilerin algılarının öğrenilmesi ülkemizin dış imajı açısından stratejik bir önem arz etmektedir. Konunun bu öneminden dolayı ülkemizdeki yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır. Ancak bu çalışmalarda, ağırlıklı olarak, yükseköğretime devam eden öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine uyumları ve Türkçe'yi öğrenmede karşılaştıkları zorluklar araştırılmış ve çalışma grubu olarak da genellikle Türki Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler seçilmiştir. Bizim çalışmamız ise, ortaöğretime devam eden yabancı uyruklu öğrencilerin algılarını konu edinmiştir ve çalışma grubumuzu sadece Türki Cumhuriyetlerden değil diğer ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada ağırlıklı olarak anket çalışmasına yer verilmiş ve bu kapsamda, 388 kişilik erkek öğrenci grubundan kota örnekleme yoluyla seçilen 181 öğrenciye toplam 57 soruluk bir anket uygulanmıştır. Ankette yer alan sorular öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını ölçecek tarzda ve Türkçe olarak hazırlanmıştır. Anket uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 21 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır.

6. Bulgular

6.1. Kayseri Algısı

Anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bir bölümü Kayseri'de kendilerini rahat hissetmektedirler ve Kayseri'ye uyum sağlarken fazla zorlanmamışlardır. Kayseri halkı ile samimi ilişkiler içindedirler ve sahip oldukları farklılıklar nedeniyle Kayseri'de dışlandıklarını ya da ayrımcılığa uğradıklarını düşünmemektedirler. Öğrencilere göre Kayseri'nin en olumlu yanı ulaşım kolaylığı; en olumsuz yanı ise hayat pahalılığı ve hava kirliliğidir. Kayseri en çok ticaret alanında gelişme kaydetmiştir. Öğrencilerin gözünde Kayseri modern ve gelişmiş bir şehirdir. Netice itibari ile öğrencilerin büyük bir bölümü Kayseri hakkında olumlu izlenimlerle ülkelere döneceklerdir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

6.2. Türkiye Algısı

Benzer bulgular Türkiye algısı için de geçerlidir. Öğrenciler Türkiye'yi sırasıyla İslam ülkesi, doğu-batı arasında köprü ve Avrupa ülkesi olarak görmektedir. Onlara göre Türkiye dünyada yeterince tanınmakta ve bilinmektedir. Öğrencilere göre bunun en büyük nedeni Osmanlı Devletidir. Türkiye sırasıyla Orta Asya, Avrupa, Balkanlar ve Ortadoğu'da etkin bir güce sahiptir. Öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki ülkemiz hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında değişiklik olmuştur. Bu değişiklik bir kısmı için olumlu iken diğer bir kısmı için de olumsuz yöndedir. Türkiye öğrenciler tarafından sırasıyla modern toplum, sanayi toplumu ve geleneksel toplum olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin gözünde Türk insanı genellikle olumlu özelliklere sahiptir. Öğrenciler, Türkiye'de en çok yiyecek/içecek farklılıkları, Türkçe öğrenme, eğitim sistemine uyum ve giyim-kuşam farklılıkları bakımından zorlanmışlardır. Türkiye ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasındaki farklılıklar; sırasıyla dini yaşamda, ekonomik yaşamda, sosyal yaşamda, siyasette ve hukukta mevcuttur. Öğrencilerin bir bölümü ilahiyat eğitime ya da yükseköğrenimine Türkiye'de devam etmeyi istemektedir ve kendilerine imkan tanındığı takdirde Türkiye'ye yerleşmeyi düşünmektedirler. Öğrenciler ülkelere döndükten sonra Türkiye hakkındaki izlenimleri genellikle olumlu olacaktır.

6.3. İslam Algısı

Öğrencilerin mezhep ve görüş farklılıklarına rağmen İslam algısı konusunda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Verilere göre öğrencilerin bir kısmı Türkiye'ye gelmeden önceki dini bilgilerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu bilgileri ailelerinden, ülkelerindeki okullardan ve dini gruplardan öğrenmişlerdir. Öğrencilerin çok az bir bölümü Hafızdır, bir kısmı da hafızlık çalışmasında bulunmuştur. Öğrencilerin yarısından çoğu dini ibadetlerini düzenli olarak yerine getirmektedir. Öğrencilerin dine bakışını belirleyen temel unsur genellikle "Allah Sevgisi" dir. Öğrencilerin Türkiye'ye geldikten sonraki dini yaşantı ve tutumları olumlu yönde değişmiştir (dini yaşantı ve tutumları kuvvetlenmiştir). Öğrenciler, ülkelerindeki İslam anlayışı ile Türkiye'deki İslam anlayışı arasında en çok dini uygulamalarda, sosyal yaşamda, anlayışta/düşüncede ve kanunlarda farklılık gözlemlemektedirler.

7. Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın yapıldığı Uluslararası Mustafa Germirli AİHL, Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün aldığı bir kararla 2006 yılından itibaren sadece yabancı uyruklu öğrencilere eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. Böylece Mustafa Germirli AİHL, alanında Türkiye'de yabancı uyruklu öğrencilere eğitim veren ilk ve tek okul olmuştur. Yıllara göre hem öğrenci hem de öğrencilerin geldiği ülke sayısında değişiklikler olmasına rağmen okulda 44 ülkeden 388 erkek öğrenci öğrenim görmektedir.

Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin birarada buldukları ve eğitim hizmeti aldıkları eğitim kurumları, sosyal araştırmacılar için bulunmaz birer sosyal laboratuvar niteliği taşımaktadırlar. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilere eğitim hizmeti verilen okullarda sosyolojik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

araştırma ve çalışmalar daha çok yapılmalı ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar yetkililer tarafından dikkatle değerlendirilmelidir.

Bizim yaptığımız çalışmadan elde ettiğimiz bulgulara göre öğrenciler Kayseri ve Türkiye hakkında büyük oranda olumlu algılara sahiptirler. Bununla birlikte alınabilecek bazı tedbir ve önlemlerle öğrencilerin mevcut algılarının daha da iyileştirilebilmesi söz konusudur.

Bunun için öncelikle uluslararası medyada Ülkemizi doğru tanıtıcı imaj çalışması yapılmalıdır. Zira öğrencilerin büyük bir bölümü, Türkiye'ye gelmeden önceki ülkemiz hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında değişiklik olduğunu beyan etmiştir. Bu değişiklik, bir kısmı için olumlu, bir kısmı için de olumsuz yöndedir. Bu nedenle, öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye hakkında olumlu intiba edinmelerini sağlayıcı her tür haber ve çalışmaya daha fazla yer verilmesi konusunda tedbir alınmalıdır.

Okulda sunulan “rehberlik ve danışmanlık” hizmetleri, okulun çok kültürlü ortamı dikkate alınarak revize edilmelidir. Ayrıca okulun mezuniyet sonrası öğrencilerle bağı kesilmemeli ve belli dönemlerde “Geleneksel Mezunlar Günü” düzenlenerek okulun mezunları bir araya getirilmeli ve bu sayede öğrencilerin Türkiye'ye, okudukları şehre ve Türk halkına duyduğu sempati güncel tutulmalıdır.

Diğer taraftan, Okulun fiziki yapısını iyileştirici ve öğretmenlerin şartlarını geliştirici tedbirlerin de alınması gerekmektedir. Bunun için bu tür okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere özel eğitim verilmelidir.

Son olarak, ülkemizi ve şehrimizi tanıtan sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla yer verilmeli ve öğrencilerin bu faaliyetlere mümkün mertebe katılmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kayseri, Türkiye, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Algı, Uluslararası Eğitim

KAYSERİ, TURKEY AND İSLAM PERCEPTIONS OF THE FOREIGN STUDENTS WHO STUDY IN KAYSERİ

STRUCTURED ABSTRACT

1. Introduction

Searching and acquiring knowledge is a universal effort for the mankind. The search of knowledge which remained in a local/national level due to the limitations of the lack of means of transportation and communication in the past has gained a global qualification owing to the technological advancements in today's world. Now people, in a world where the physical boundaries disappear, would like to provide knowledge from the educational institutions offering it in a better condition and qualification. Demand for knowledge and the value attributed to knowledge have raised so much that even a new kind of society, called “Information Society”, has been mentioned. Due to this change occurred in the social structure, a significant increase has been

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

observed particularly in the movement of international students in the world tertiary education. This increase has led to a big competition and important strategical changes among the countries. It can't be thought that Turkey will get away from this competition seen in the field of education. Turkey is in a position that has to take the advantages of its own geostrategical location and review its educational policies since the international students offer significant opportunities in numerous fields for the countries where they study. Here are some of these benefits: making contribution to the national economy with the money they spend, providing intercultural dialog and tolerance within the country due to the differences they have and being a voluntary ambassador for the country where they study due to the sympathy they feel following their graduations. However, a positive country image is needed in the international arena at first in order to be able to attract the foreign students. When considered in this context, investigating the perceptions of the students who come from various countries and study in Turkey and providing feedback to the decision makers are of the utmost importance.

2. The Subject of the Study

In this study, Kayseri, Turkey and İslam perceptions of the foreign students who came from different countries and study in the international Mustafa Germirli Anatolian İmam Hatip High School (AIHHS) were examined.

3. The Purpose of the Study

The aim of this study is to provide feedback for the decision makers by determining the perceptions of the foreign students on Kayseri, Turkey and İslam so as to strengthen the country's outer image and maximize student's satisfactions.

4. The Significance of the Study

Learning perceptions of foreign students has a strategical importance in terms of Turkey's outer image. Due to the importance of this issue, lots of scientific studies have been carried out regarding the foreign students in Turkey. But, the subject of these studies are mainly their adaptation to the Turkish Higher Education System and their difficulties on learning Turkish Language. Also, mostly foreign students came from Turkic Republics have been chosen as a study group in these studies. Whereas our study examined the perceptions of the foreign students attending middle education and our study group included not only Turkic students but also other foreign students coming from different countries.

5. Methodology

A survey was used mainly in this study. And in this context, a questionnaire with 57 questions was conducted to 181 students which were selected from 388 male students. The questions in the survey were prepared in a way that measure the perceptions of the students regarding Kayseri, Turkey and İslam. The data obtained from the survey was analyzed after being transferred to a computer media. SPSS 21 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) software was used for analyzing the data.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015*

6. Results

6.1. Perception of Kayseri

According to the data obtained from the survey, a majority of the students feels themselves comfortable in Kayseri and they have adapted Kayseri easily. The students have close relationships with Kayserian people and they don't think that they are excluded or subjected to discrimination in Kayseri. According to the students, the most positive side of Kayseri is ease of transportation and the most negative side of Kayseri is high cost of living and pollution. Kayseri has made progress mostly in the field of trade. In the eye of the students, Kayseri is a modern and a developed city. As a result, a majority of the students will get back to their countries with positive impressions on Kayseri.

6.2. Perception of Turkey

The similar findings are valid for the perception of Turkey. The students believe that Turkey is a Islam country, a bridge between east and west and a European country respectively. According to them, Turkey has been well known and publicized in the world. The leading cause of this situation is Ottoman Empire. Turkey has an effective power in the Midde Asia, Europe, Balcans and the Middle East respectively. The thoughts of the students on Turkey changed before and after Turkey. While this change is positive for a group of students, it is negative for another group of students. Turkey has been described as a modern society, an industrial society and a tradional society by the students. In the eye of the students, Turkish people has mainly positive characters. The students have difficulty in Turkish foods, Turkish language, Turkish Education system and clothes. There are major differences between the student's country and Turkey in terms of religious life, economical life, social life, policy and law respectively. Only a group of students would like to study theology or attend a higher education in Turkey. And the same group responded that they would lived in Turkey if they were allowed to stay here. After getting back to their countries, their impressions on Turkey will be mostly positive.

6.3. Perception of Islam

In spite of the differences regarding their religious sects and thoughts, similar findings has been obtained in terms of the İslam perception. According to the data, some group of students believed that their religious knowledge were enough before coming to Turkey. They learned this knowledge from their families, the schools located in their caountries and the religious groups. Ony a small part of students is Hafız and a same part of students worked for memorizing the Quaran. More than half of the students perform their daily prayers regularly. The main factor regarding their religious perspective is generally "love of Allah". The religious life and attitutes of the students following Turkey has been changed in a positive way (their religious life and attitutes has been strengthened). Students observed that the sense of Islam in their countries and in Turkey are different in terms of religious rituals, social life, mentality and law.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

7. Conclusion and Recommendations

The International Mustafa Germirli AIHHS where this study was carried out started to provide education only to the foreign students as of 2006, based on a decree taken by Ministry of National Education General Directorate of Religious Education. Thus, Mustafa Germirli AIHHS became the first and the only high school in Turkey which gave education to the foreign students. Although both the numbers of the students and the countries where they come from change over the years, total 388 students from 44 countries study in the school.

The educational institutions which provide education to the students from different cultures are unique social laboratories for the social researchers. Therefore, further sociological studies and researches should be carried out in the schools offering education to the foreign students and the results of these studies/researches should be evaluated carefully by the authorities.

According to the findings obtained from this study, the students have largely positive perceptions of Kayseri and Turkey. However, current perceptions of the students can be improved further with some measures and precautions to be taken.

Hence, an image study publicizing Turkey correctly should be conducted in the international media. Because the majority of the students responded that there had been a change on their thoughts before and after Turkey. While this change was positive for a group of students, it was negative for another group of students. Therefore, further media studies which provide positive impression about Turkey should be conducted in the countries where the students come from.

The service of guidance and counselling offered in the school should be revised considering the school's multicultural environment. Moreover, the tie between the students and the school should not be cut and a traditional alumni day should be organized in the certain periods, and thus the sympathy they feel for Kayseri, Turkey and the Turkish people should be kept up.

On the other side, all the measures improving the school's physical structure and the teacher's personal rights should be taken. Then, a special education should be given to the teachers and the administrators working in the school.

And lastly, social and cultural activities which publicize Kayseri and Turkey should be organized more frequently, enabling maximum participation of the students.

Key Words: Kayseri, Turkey, Foreign Student, Perception, International Education.

1. Giriş

Bilgi üretme ve bilgiye ulaşma çabası, insanlık tarihinde çok eski ve çok önemli bir yere sahiptir. Omzuna şalını atıp eline asasını alarak bir yöreden bir yöreye seyahat eden bilgi arayıcısından uçağına binip başka bir ülkeye eğitim görmeye giden gencine kadar bu durumları ortaya çıkaran hep bu evrensel ihtiyaç olmuştur. Buna bağlı olarak, geçmişten günümüze

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

insanoğlunun bilgi ihtiyacını karşılamak üzere kadim oluşumlardan modern kurumlara kadar çeşitli yapılanmalar ortaya çıkmıştır.

Eskiden ulaşım ve iletişim araçlarının yetersizliği ile sınırlı olan ve bölgesel düzeyde kalan bilgi arayışı, günümüz dünyasındaki teknolojik gelişmelerle büyük bir ivme ve küresel nitelik kazanmıştır (Tablo 1 ve Tablo 2). Uluslararası öğrenci hareketliliğinin altında yatan temel neden, insanların bilgiyi daha iyi şartlarda ve yeterlilikte sunan eğitim kurumlarından elde etme çabasıdır.

Tablo 1 : Yükseköğretimde Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Küresel Dağılımı¹

Bölge	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
K.Amerika	712	712	738	733	728	810	851	880	913	962
G.Amerika	48	39	37	37	56	59	75	76	74	71
Avrupa	1.184	1.309	1.386	1.435	1.481	1.588	1.672	1.984	2.087	2.161
Asya	238	271	297	316	337	369	396	726	772	806
Afrika	104	108	109	116	125	132	129	179	191	197
Avustralya	219	241	252	259	284	298	335	350	343	330
Toplam	2.649	2.844	2.983	3.070	3.198	3.454	3.674	4.196	4.382	4.528

Kaynak: OECD Indicators, Education at a Glance 2012 s.339; 2014 s.361

Tablo 1 incelendiğinde; kıtalara göre dağılımı eşit olmamakla birlikte tüm dünyada dış ülkelerde okuyan öğrenci sayısının 2003-2012 yılları arasında yaklaşık % 71 artmış olduğu görülecektir. UNESCO tarafından 2009 Dünya Yüksek Öğretim Konferansı için hazırlanan raporda uluslararası öğrenci sayısının 2020 yılında 7 milyona çıkacağı öngörülmektedir (Altbach ve diğerleri, 2009, s.VI). Görünen o ki, mevcut artış trendi böyle devam ederse, öngörülen bu rakama 2020 yılından önce bile ulaşılabilir.

Tablo 2: Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı²

Eğitim	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Üniversite	14,7	14,8	15,5	15,9	16,8	18,1	21,4	25,5	31,2	43,2
Diğer	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	0,8
Toplam	15,3	15,4	16,0	16,4	17,3	18,6	21,9	26,2	31,9	44,0

Kaynak : Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı, 2003-2012

Tablo 2 incelendiğinde; 2003-2012 yılları arasında diğer eğitim kurumlarına devam eden öğrenci sayısında büyük bir artış olmamakla birlikte, özellikle yükseköğretime devam eden uluslararası öğrenci sayısında % 287 gibi çok büyük bir artış olduğu görülmektedir.

Eğitim alanında yaşanan ve dikkat çekici büyüklüklere ulaşan uluslararası öğrenci hareketliliği, esasen, bilgi toplumu adı verilen yeni bir toplum tipine işaret etmektedir. Bu toplum türünün temel belirleyici parametresi insan zihni ve insan sermayesidir. (Meder, 2001, s.73). Nitekim, Japon asıllı ABD’li ünlü teorik fizikçi Michio Kaku 21.yüzyılda ulusların zenginliği ve yaşam standartının eskiden olduğu gibi doğal kaynakları ve sermayeyi elinde tutan ülkeler yerine beyin gücüyle yeni teknolojiler üreten ülkelerde olacağını belirtmektedir (aktaran Kaku, 1997, ss. 12-13).

Eğitimin uluslararasılaşması ülkeler arasında büyük bir rekabete neden olmuş ve uluslararası öğrencilerin birçoğunu cezbeden A.B.D. de bile önemli strateji ve politika değişikliklerine neden olmuştur (Carswell, 2011, s.40). Böyle bir ortamda, bölgesel bir güç olma

^{1 5} Rakamlar (000) eksiği ile verilmiştir.

hedefi taşıyan Türkiye’nin eğitim alanında yaşanan bu rekabetin dışında kalması düşünülemez (Özoğlu ve diğerleri, 2012 s.5). Zaten Bayar, Türkiye’nin jeo-stratejik konumundan ve çeşitli kültürlerle/medeniyetlere ev sahipliği yapmasından dolayı küreselleşmenin etkilerine doğal olarak açık olduğunu belirtmektedir (Bayar, 2010, s.32). Nitekim, Osmanlı Devletinde devşirme olarak adlandırılan Hristiyan Tebaanın yetiştirildiği Enderun Mektebi (Karataş, 2014, s. 871) ile Arap, Kürt ve Türkmen aşiretlerinin çocuklarının yetiştirildiği Aşiret Mektebi (Şirin, 2008, s.763) Bayar’ın bu tespitini doğrulayan birer çok kültürlü eğitim kurumlarıdır.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin yukarıda belirtilen nedenleri dışında bir takım önemli sonuçları da bulunmaktadır. Uluslararası öğrenciler, okudukları ülkelere pek çok alanda önemli fırsatlar ve katkılar sağlamaktadırlar. Örneğin, çok sayıda yabancı öğrencinin okuduğu ABD, İngiltere, Avustralya ve Kanada gibi ülkelere bakıldığında, yabancı uyruklu öğrencilerin harcamalarının ülke ekonomisi içinde ciddi bir paya sahip olduğu görülecektir. (aktaran Özer, 2012, s.10). Yabancı öğrencilerin okudukları ülkelere katkısı sadece ekonomiyle sınırlı değildir. Öğrenciler, kültürlerarası diyalogun geliştirilmesine de önemli katkılar sağlamaktadırlar (Özer, 2012, s.10). Böylece düşünce tarzı ve yaşam biçimi farklı olan insanlar birbirleriyle aynı ortamda yaşayabilecek duruma gelebilmektedirler (Bilgin, 2005, s.53). Ayrıca, farklı dil, din ve ırklardan gelen öğrenciler farklılıklarıyla gittikleri ülkelerin eğitim-öğretim sürecini zenginleştirmektedirler (Keskin ve Yaman, 2014, s.935). Bir diğer önemli husus da bu öğrencilerin ileride alacakları görev ve yetkiler ile ilgilidir. Ülkelerinde veya başka yerlerde alabilecekleri rol ve statüler eğitim gördükleri ülkeler için önemli avantajlar sağlama imkanı da verebilecektir.

Ancak hem yabancı öğrencileri cezbetmek hem de yukarıda belirtilen faydaları sağlamak için her şeyden önce ev sahibi ülkenin misafir öğrenciler nezdinde olumlu bir ülke imajına sahip olması gerekir. Nitekim, “Türkiye’nin Uluslararası İmajında Yükselen Değerler ve Eğilimler” adlı çalışmasında Bilgehan Gültekin, iyi bir ülke imajına sahip olmanın öneminden bahsetmiş ve böylece o ülkenin, kendini dünyaya daha kolay tanıttığını ve kabul ettireceğini belirtmiştir (Gültekin, 2005, s.126). İyi bir ülke imajı ise, sadece etkili bir dış politika, markalaşmış endüstriyel ürünler, uluslararası organizasyonlar ve turizm ile sağlanamaz. Küreselleşme sonucu hız kazanan uluslararası öğrenci hareketliliği de ülkelerin kendilerini dış dünyaya tanıtmalarında çok değerli bir unsurdur. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, çeşitli ülkelere gelerek Türkiye’de okuyan misafir öğrenciler, ülke tanıtımı için bulunmaz birer fırsattır. Bu tespitten hareketle, bu çalışmada, Kayseri’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algıları araştırılmış ve elde edilen bulgularla karar merciindeki kişilere geri besleme sağlanmaya çalışılmıştır.

2. Araştırmanın Konusu

Bu çalışmada, farklı ülkelere gelerek Kayseri’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim gördükleri şehir (Kayseri), öğrenim gördükleri ülke (Türkiye) ve İslam dini hakkındaki algıları konu edilmiştir.

3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Kayseri İli Merkez Kocasinan İlçesinde bulunan Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını tespit ederek karar merciindeki kişilere öğrenci memnuniyetini artırıcı ve ülke imajını güçlendirici geri besleme sağlamaktır.

3. Araştırmanın Önemi

Yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemiz hakkındaki algılarının öğrenilmesi, Türkiye’nin dış imajı açısından stratejik bir önem arz etmektedir. Nitekim, öğrencilerin ileride kendi ülkelerinde

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015*

önemli konulara gelmesi, ülkemiz hakkında edindikleri olumlu ya da olumsuz algılara bağlı olarak, Türkiye'ye önemli avantajlar ya da dezavantajlar getirecektir. Bunun için öğrencilerin ülkemizde kaldıkları süre boyunca ülkemiz hakkında olumlu izlenimler edinmeleri çok önemlidir. Marry Mitchell, "İlk 5 Dakika" adlı kitabında, izlenimlerin ne kadar önemli olduğunu şu sözlerle belirtir: "İlk izlenimler genelde çatıdaki yağmur damlaları kadar sığdır. Ancak beton kadar kalıcıdır ve eğer siz de pek çok diğer insan gibiyse, onları değiştirmek en az bir manivela ya da Tanrısal bir eylem gerektirecektir" (Mitchell, 2009, s.11).

Konunun öneminden dolayı ülkemizdeki yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır (Türkiye Makaleler Bibliyografyası-Milli Kütüphane, 2015) Ancak bu çalışmalarda, ağırlıklı olarak, yükseköğretime devam eden öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine uyumları konu edilmiş ve çalışma grubu olarak da genelde Türkiye Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler seçilmiştir (Özoğlu ve diğerleri, 2012, s.7). Bizim çalışmamız ise, ortaöğretime devam eden yabancı uyruklu öğrencilerin algılarını öğrenmeye yönelik olarak yapılmıştır. Ayrıca, çalışma grubumuz sadece Türk Cumhuriyetlerden değil, diğer ülkelerden gelen yabancı uyruklu öğrencileri de kapsamaktadır.

4. Araştırmanın Evreni ve Sınırı

Araştırmamızın evrenini, Kayseri Merkez Kocasinan ilçesinde bulunan Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesi (AİHL) öğrencileri oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tamamen yabancı uyruklu öğrencilere tahsis edilmiş olan bu okulda, çalışmanın gerçekleştirildiği 2011-2012 eğitim-öğretim döneminde toplam 388 yabancı uyruklu erkek öğrenci öğrenim görmektedir. Anket çalışması, okulun 10, 11 ve 12. sınıflarına devam eden toplam 181 öğrenciye uygulanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3 : Örneklem oranı ve öğrencilerin sınıflara göre dağılımı.

Şubeler	Toplam Öğrenci Sayısı	Örneklem Alınan Öğrenci Sayısı	Örneklem Oranı (%)
9.Sınıf ³	52	0	0
10.Sınıf	144	77	53,47
11.Sınıf	120	68	56,67
12.Sınıf	72	36	50,00
Toplam	388	181	46,64

5. Yöntem

Araştırmada nicel veri toplama yöntemlerinden anket çalışmasına yer verilmiş ve Kayseri Valiliği ile İl Milli Eğitim Müdürlüğünden anketin uygulanabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Resmi prosedürler tamamlandıktan sonra Kayseri Merkez Kocasinan ilçesinde bulunan Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilere anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Anket uygulamasının yanı sıra, okul yönetimi ve okuldaki öğretmenler ile görüşülmüş, öğretmenlerin gözlem, düşünce ve tespitlerinden yararlanmak amacıyla öğretmen görüş formu hazırlanarak uygulanmıştır.

³ 9.sınıf öğrencileri Türkiye'de ve Kayseri'de ilk kez bulunmaktadır. Ayrıca, bu öğrenciler üst sınıflarda okuyan öğrenciler kadar Türkçe'ye yeterince vakıf değildirler. Bu nedenle, 9.sınıf öğrencileri çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

6. Veri Toplama Tekniği

Çalışmada, 388 kişilik araştırma evreninden kota örnekleme yoluyla seçilen 181 erkek öğrenciye toplam 57 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır (Ek 1). Ankette yer alan sorular öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını ölçecek tarzda ve Türkçe olarak hazırlanmıştır. Anket soruları 4 grup halinde planlanmıştır. Birinci grupta öğrencilerin demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik profilini öğrenmeye yönelik 13 soru yer almaktadır. İkinci, üçüncü ve dördüncü grup sorular ise sırasıyla öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını ölçmek üzere hazırlanmış sorulardır. Bu üç bölümde yer alan soru sayısı sırasıyla 14, 17 ve 13'tür.

Anket uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 21 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Bilgisayar ortamında yapılan analizler, frekans dağılımı ve yüzde değerlerini kapsamaktadır.

Çalışmamızda yabancı uyruklu öğrencilerin algılarını tespit etmeye yönelik anket uygulamasının yanı sıra, Okulda görev yapan öğretmenlerin görüş ve düşüncelerini öğrenmeye yönelik soru formu hazırlanarak öğretmenlere uygulanmıştır (Ek 2). Bu uygulamanın amacı, okuldaki aksaklık ve problemler ile öğrencilerin algılarını olumsuz etkileyecek faktörleri tespit ederek karar mercisindeki kişilere geri besleme sağlamaktır. Bu kapsamda, okulda branş ve meslek dersleri veren 15 öğretmene 4 soruluk bir form dağıtılmıştır. Açık uçlu soruların yer aldığı bu formla yabancı uyruklu öğrencilerde gözlenen temel problemler, derslerde karşılaşılan sorunlar, öğrencilerin tutum ve davranışlarında gözlenen ülkesel/bölgesel farklılıklar ve diğer hususlar öğrenilmeye çalışılmıştır.

Öğretmen görüş formu, okulda görev yapan 41 öğretmenden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 15 öğretmene dağıtılmıştır (Tablo 4).

Tablo 4 : Öğretmen görüş formu evren ve örnekleme.

Öğretmen Dağılımı	Görev Yapan Öğretmen Sayısı	Form Dağıtılan Öğretmen Sayısı	Uygulama Oranı (%)
Branş Dersi Öğretmeni	26	10	38,46
Meslek Dersi Öğretmeni	15	5	33,33
Toplam	41	15	36,58

7. Araştırmanın Varsayımları

Ortaöğretimde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını öğrenmeye yönelik yapılan bu çalışmada 5 temel varsayım (hipotez) oluşturulmuştur.

a) Yabancı uyruklu öğrencilerin önemli bir kısmı, daha iyi bir eğitim ve dini yakınlık nedeniyle ülkemizi tercih etmektedirler.

b) Yabancı uyruklu öğrenciler, Kayseri'de kendilerini rahat hissetmekte ve dışlandıklarını düşünmemektedirler.

c) Yabancı uyruklu ve Türk soylu öğrencilerin ülkemizi tanıma ve tercih etmedeki başlıca nedenlerinden biri Osmanlı Devleti'dir.

d) Yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemize gelmeden önceki Türkiye hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında olumlu değişiklikler vardır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

e) Yabancı uyruklu öğrenciler, kendi ülkelerindeki İslam anlayışı ile ülkemizdeki İslam anlayışını farklı bulmaktadırlar.

8. Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesi

Araştırmanın yapıldığı Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam-Hatip Lisesi (AİHL) Kayseri ili Merkez Kocasinan ilçesi Mimar Sinan Mahallesi Murat Caddesinde bulunmakta olup, 1985 yılından bu yana İmam Hatip Lisesi olarak eğitim-öğretim hizmeti vermektedir. 1985-2006 yılları arasında Türk öğrencilere eğitim-öğretim hizmeti veren okul, MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün aldığı bir kararla 2006 yılından itibaren sadece yabancı uyruklu erkek öğrencilere eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. Böylece Mustafa Germirli AİHL, yabancı uyruklu öğrencilere lise düzeyinde eğitim veren Türkiye'deki ilk ve tek okul olmuştur.

Okula öğrenciler, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) arasında imzalanan protokol kapsamında getirilmekte ve okutulmaktadır.

Mustafa Germirli AİHL'de, çalışmanın yürütüldüğü 2011-2012 eğitim-öğretim dönemi itibari ile 3 kıta ve 44 ülkeden toplam 388 erkek öğrenci eğitim görmektedir (Tablo 5). Bu ülkeler içinde ilk üç sırayı; 41 öğrenci ile Endonezya (% 10,60); 36 öğrenci ile Pakistan (% 9,30) ve 19'ar öğrenci ile Tayland ve Afganistan (% 4,90) almaktadır. Bulgaristan, Güney Afrika ve Irak ise birer öğrenci ile (% 0,2) okula en az öğrenci gönderen ülkelerdir.

Tablo 5: Mustafa Germirli AİHL öğrencilerinin sınıf bazında kıtasal dağılımı (2011-2012)

Kıta Adı	Ülke Sayısı	Öğrenci Sayısı				Öğrenci Toplamı	Öğrenci Payı (%)
		9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12.Sınıf		
Afrika*	19	18	67	34	6	125	32,22
Asya **	18	34	69	73	52	228	58,76
Avrupa ***	7	-	8	13	14	35	9,02
Toplam	44	52	144	120	72	388	100,00

(*) **Afrika Ülkeleri:** Burkina-Faso, Çad, Etiyopya, Gana, G. Afrika Cumhuriyeti, Kamerun, Kenya, Kongo, Madagaskar, Malavi, Mozambik, Nijerya, Orta Afrika Cumhuriyeti, Senegal, Sierra-Leone, Somali, Tanzania, Togo ve Uganda

(**) **Asya Ülkeleri:** Afganistan, Azerbaycan, Bangladeş, Endonezya, Filipinler, Gürcistan, Hindistan, İnguşetya (Rusya), Irak, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC, Moğolistan, Pakistan, Sri Lanka (Seylan), Tacikistan, Tayland ve Yemen

(***) **Avrupa Ülkeleri:** Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Sırbistan

9. Anket Bulguları⁴

Çalışma kapsamında 181 yabancı uyruklu öğrenciye 57 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anketin Cronbach-Alpha değeri 0.747'dir. Bu değer, anketin istatistiki açıdan güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. (Hair et al, 1998, s.118).

Anket soruları öğrenci profili ile Kayseri, Türkiye ve İslam algısına yönelik 4 farklı grup sorudan oluştuğu için ankette elde edilen bulgular da 4 başlık halinde sunulmuştur.

10.1. Öğrenci Profiline İlişkin Bulgular

Anket uygulanan öğrencilerin % 88'i 16-19 yaş grubundadır. Öğrenciler, Asya, Afrika ve Avrupa'da bulunan 41 ayrı ülkeden gelmişlerdir. Endonezya (% 9,9), Pakistan (% 7,7), Afganistan

⁴ Öğrenciler bazı anket sorularını yanıtlamamış; bazı anket sorularını ise birden fazla seçenek işaretleyerek yanıtlamışlardır. Bu nedenle, ilgili soruların % değeri %100'ün altında veya üstünde çıkmıştır.

ve Tacikistan (% 4,9) Okula en çok öğrenci gönderen ülkelerdir. Öğrenci ailelerinin % 76'sı şehirlerde ya da metropollerde oturmaktadır ve % 63'ü orta düzeyde gelire sahiptir. Öğrencilerin % 50'si verilen eğitimin kalitesi, % 42'si Türklerin İslam dinine mensup olmaları ve % 31,5'u verilen burslar nedeniyle Türkiye'de okumayı tercih etmiştir. Türkiye'de İmam Hatip Lisesinde okumak % 41'lik bir grubun kendi tercihi, % 27'lik bir grubun ise ailelerinin isteğidir. Anket uygulanan öğrencilerin % 43'ü 10. sınıfa; % 36'sı 11. sınıfa ve % 20'si de 12. sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin % 66'sı Türkçe'yi ülkemize geldikten sonra öğrenmişlerdir. Yaklaşık % 60'lık bir grup (çok) iyi düzeyde, % 36,5 orta düzeyde ve % 3,3 de yetersiz düzeyde Türkçe bilmektedir. Öğrencilerin % 70'i Kayseri'de aldığı eğitimi bırakıp ülkesine dönmeyi hiç düşünmemiştir. Aksi yönde düşünenlerin oranı ise % 29'dur. Bu şekilde düşünenlerin ülkelerine dönme gerekçeleri % 21 ile Türkiye'de beklediklerini bulamamak, % 9 ile memleket özlemi, % 5 ile ayrımcılık/ırkçılık ve % 4 ile kendilerine yeterli desteğin verilmemesidir. Öğrencilerin % 20'si ilahiyat alanında çalışmayı isterken, % 40'ı da ilahiyat alanında çalışıp çalışmama konusunda henüz bir fikre sahip değildir.

10.2. Kayseri Algısına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin % 40'ı iki yıldır; % 39'u üç yıldır ve % 19'u da dört yıldır Kayseri'de yaşamaktadır. % 84 gibi büyük bir çoğunluk Kayseri'de kendini rahat hissetmektedir ve % 67'si Kayseri'ye uyum sağlarken fazla zorlanmamıştır. % 51 Kayseri halkı ile samimi ilişkiler içindeyken, % 43'ü Kayserililere soğuk ve mesafelidir. % 61'i sahip oldukları farklılıklar nedeniyle Kayseri'de dışlandığını ya da ayrımcılığa uğradığını düşünmemektedir. % 74'ü Kayseri'de okumaktan dolayı memnundur. Memnun olmayanların oranı sadece % 3 dür. Diğer öğrenciler bu konuda kararsızdır. Öğrencilere göre Kayseri'nin en olumlu yanı % 43 ile ulaşım kolaylığı; en olumsuz yanı ise % 23 ile hayat pahalılığı ve hava/çevre kirliliğidir. % 41'ine göre Kayseri en çok ticaret alanında gelişme kaydetmiştir. % 74'ü Kayseri'nin modern ve gelişmiş bir şehir olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin sadece % 20'si Kayserili ile evlenmeyi arzu etmektedir. % 21'i Kayseri'de yükseköğrenime devam etmeyi; % 28,7'si de Kayseri'de yaşamayı arzu etmektedir. Verilere göre öğrencilerin % 77'si Kayseri hakkında olumlu izlenimlerle ülkelerine döneceklerdir.

10.3. Türkiye Algısına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin % 87 gibi büyük bir bölümü Kayseri dışındaki bazı illeri görmüşlerdir. Türkiye'yi % 26'sı bir İslam ülkesi; % 19'u doğu-batı arasında köprü ve % 17'si de bir Avrupa ülkesi olarak görmektedir (Biz bu sonucu normal karşılıyoruz. Çünkü farklı kıta ve ülkelerden gelen öğrenciler için Türkiye'nin tek ortak özelliği İslam Ülkesi oluşudur). Öğrencilerin % 47'sine göre Türkiye dünyada yeterince tanınmakta ve bilinmektedir. Öğrencilerin % 50'si Türkiye'nin ülkelerinde Osmanlı Devletinden dolayı tanınmakta ve bilinmekte olduğunu dile getirmiştir. (Bu beklenen bir bulgudur. Çünkü okula öğrenci gönderen ülkelerin bir kısmı bir zamanlar Osmanlı coğrafyası altında bulunuyordu). % 58 için Türkiye bulunduğu bölgede etkin bir güce sahiptir. % 32 bu konuda henüz bir fikri olmadığını beyan ederken, % 7 de olumsuz görüş belirtmiştir. Türkiye'nin etkin olduğu bölgeler sırasıyla % 22 ile Orta Asya; % 15 ile Avrupa, % 13 ile Balkanlar ve % 11 ile Ortadoğu'dur. Öğrencilerin % 78 gibi büyük bir bölümü, Türkiye'ye gelmeden önceki ülkemiz hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında değişiklik olduğunu beyan etmiştir. Bu değişiklik % 49 için olumlu; % 47 için olumsuz yönde olmuştur. Bizce bu soru, ankette Türkiye algısını ölçen en kritik sorulardan biridir. öğrencilerin Türkiye'ye geldikten sonra düşüncelerinin olumsuz yönde değişmesinin iki temel nedeni olabilir: 1) Medrese eğitimi alan ve farklı mezheplere mensup öğrencilerin Türkiye'yi İslam ülkesi olarak görmemeleri, 2) Bazı öğrencilerin ülkemizde beklediklerini (iklim, yemek alışkanlıkları, yaşam tarzı, hayat pahalılığı, vb) bulamamaları. Nitekim, Türkiye algısını öğrenmeye yönelik diğer bir soruda, öğrencilerin % 80'i Türkiye'yi kendi ülkelerine göre daha pahalı bulduklarını

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

belirtmişlerdir. Türkiye'yi öğrencilerin % 31'i modern toplum, % 26'sı sanayi toplumu ve % 21'i de geleneksel toplum olarak tanımlamıştır. % 2,7 gibi çok küçük bir grup ise, Türkiye'nin yozlaşmış/dejenere bir toplum olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin % 62'sine göre Türk insanı olumlu özelliklere sahiptir. % 26,5 için Türkler hem olumlu hem de olumsuz özelliklere sahiptir. Sadece % 3,3'lük gibi bir bölüm ise Türklerin olumsuz özelliklere sahip olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler Türkiye'ye uyum sağlarken en çok yiyecek/içecek konusunda (% 47) zorlanmışlardır. Diğer zorlandıkları konular sırasıyla % 22,6 Türkçe öğrenme, % 17,1 eğitim sistemine uyum ve % 9,4 giyim-kuşam farklılıklarıdır. Türkiye ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasında temel fark, % 40 dini yaşamda; % 36 ekonomik yaşamda, % 26,4 sosyal yaşamda, % 13,4 siyasette ve % 7,8 hukuk alanında mevcuttur. % 55'i ilahiyat eğitime ya da yükseköğrenimine Türkiye'de devam etmeyi istemektedir. % 27 bu konuda henüz bir fikri olmadığını, % 7 ise Türkiye'de eğitime devam etmeyi düşünmediğini belirtmiştir. % 39'luk bir grup Türklerle evlenme konusunda kararsız olmakla birlikte, % 35 bu fikre sıcak bakmaktadır. Türklerle evlenmeyi düşünmeyenlerin oranı ise % 22'dir. Öğrencilerin % 48'i, kendilerine imkan tanındığı takdirde Türkiye'ye yerleşebileceklerini ifade etmişlerdir. % 26'lık bir kesim Türkiye'ye yerleşme konusunda kararsızken, % 26'nın bu konuda henüz bir fikri yoktur. Anketin en kritik sorularından biri olan "Ülkelerine döndükten sonra Türkiye hakkında izlenimlerinin nasıl olacağı" sorusuna öğrencilerin % 23'ü çok olumlu, % 51'i olumlu ve % 21'i de kısmen olumlu yanıtını vermişlerdir. Bu soruda, ülkemiz hakkında tamamen ya da kısmen olumsuz izlenim bildiren öğrenci bulunmamaktadır.

10.4. İslam Algısına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin tamamı (% 100), ailelerinin ise tamamına yakını (% 95) İslam dinine mensuptur. Öğrencilerin büyük bir bölümü (% 95) İslam dinine doğuştan mensuptur. Diğerleri İslam dinini sonradan benimsemişlerdir. Türkiye'ye gelmeden önce sahip oldukları dini bilgilerin düzeyi % 18 için çok, % 55 için yeterli, % 23 için ise azdır. % 2 ise, dini bilgilerinin hiç olmadığını belirtmiştir. % 54'ü dini bilgileri ailelerinden; % 38'i ülkelerindeki okullardan ve % 20'si de dini gruplardan öğrenmişlerdir. Öğrencilerin sadece % 4'ü Hafızdır. % 5,5 kendini yarım hafız olarak tanımlarken, % 32'si de Hafız olmak için biraz çalıştığını belirtmiştir. % 64'ü dini ibadetlerini düzenli olarak yerine getirmektedir. % 28,7 ara sıra ibadette bulunurken, % 2,2 hiç ibadet etmediğini belirtmiştir. Dini kitapları % 42'si az okumakta, % 41,4'ü sık okumakta, % 11'i ise çok sık okumaktadır. Dini kitapları hiç okumadığını belirten öğrenci bulunmamaktadır. Öğrencilerin % 78'inin dine bakışını belirleyen temel unsur "Allah Sevgisi" dir. Bu konuda cemaat ve dini gruplardan etkilenenlerin oranı % 4, geleneklerden etkilenenlerin oranı ise % 1 dir. Öğrencilere Türkiye'ye geldikten sonra dini yaşantı ve tutumlarının değişip değişmediği sorulmuştur. Dini yaşantı ve tutumlarının değiştiğini ifade edenlerin oranı % 63,5, değişmediğini ifade edenlerin oranı % 21, kararsızların oranı ise % 13,5'dur. % 77 için bu değişim olumlu yöndedir (dini yaşantı ve tutumları kuvvetlenmiştir). % 23 için ise olumsuz yöndedir (dini yaşantı ve tutumları zayıflamıştır). Bu bölümün diğer önemli bir sorusu, "öğrencilerin ülkelerindeki İslam anlayışı ile Türkiye'deki İslam anlayışı arasındaki farkın" sorgulandığı sorudur. Bu soruyu öğrencilerin % 28'i çok farklı, % 44'ü ise kısmen farklı şekilde yanıtlamışlardır. Ayrıca % 14,4 hiç fark olmadığını, % 10 da bu konuda bir fikri bulunmadığını belirtmiştir. Kendi ülkeleri ile Türkiye'deki İslam anlayışı arasında fark olduğunu düşünen öğrencilere göre bu fark; % 47 ile dini uygulamalarda, % 21,4 ile sosyal yaşamda, % 14,5 ile anlayışta/düşüncede ve % 10 ile kanunlardadır.

11. Varsayımların Değerlendirilmesi

11.1. Birinci Varsayımın Geçerliliği

Araştırmada birinci varsayımımız, "Öğrenciler, daha iyi bir eğitim ve dini yakınlık nedeniyle ülkemizi tercih etmektedirler" şeklinde idi. Bu varsayımımızı, anketin "Öğrenci Profilini" belirlemeye yönelik ilk bölümünde yer alan sekiz seçenekli 5. soruyla test ettik. Birden

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

fazla seçeneğin işaretlendiği bu soruda, 181 öğrenciden 92’si (% 50,8) “Eğitim Kalitesi”; 76’sı (% 42) “Dini Yakınlık” seçeneğini işaretleyerek Türkiye’yi daha iyi bir eğitim ve İslam ülkesi olduğu için tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, varsayımımızın geçerliliğini ortaya koymaktadır.

11.2. İkinci Varsayımın Geçerliliği

Araştırmada ikinci varsayımımız, “Kayseri’de yabancı uyruklu öğrenciler kendilerini rahat hissetmektedirler” şeklinde idi. Bu varsayımımızı, anketimizin “Kayseri Algısı” başlıklı bölümünde yer alan iki seçenekli 15. soruyla test ettik. Anket uygulanan 181 öğrenciden 152’si (% 84) bu soruya “evet” yanıtı vererek Kayseri’de kendilerini rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, varsayımımızın geçerliliğini ortaya koymaktadır.

11.3. Üçüncü Varsayımın Geçerliliği

Araştırmada üçüncü varsayımımız, “Yabancı uyruklu ve Türk soylu öğrencilerin ülkemizi tanıma ve tercih etmedeki başlıca nedenlerden biri Osmanlı Devleti’dir” şeklinde idi. Bu varsayımımızı, anketimizin “Türkiye Algısı” başlıklı bölümünde yer alan sekiz seçenekli 31. soruyla test ettik. Anket uygulanan 181 öğrenciden 90’ı (% 49,7) “Osmanlı Devleti” seçeneğini işaretleyerek, Türkiye’nin Osmanlı Devletinden dolayı tanındığını belirtmiştir. İlgili seçeneği yanıtlama oranı % 50’nin altında kaldığı için bu sonuç varsayımımızın kısmen geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

11.4. Dördüncü Varsayımın Geçerliliği

Araştırmada dördüncü varsayımımız, “Yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemize gelmeden önceki Türkiye hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında olumlu değişiklikler beklenmektedir” şeklinde idi. Bu varsayımımızı, anketimizin “Türkiye Algısı” başlıklı bölümünde yer alan iki seçenekli 35. soruyla test ettik. Bu soruyu 141 öğrenci yanıtlamıştır. Öğrencilerin % 49,6’sı, Türkiye’ye gelmeden önceki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında olumlu yönde değişim olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu da varsayımımızın kısmen geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

11.5. Beşinci Varsayımın Geçerliliği

Araştırmada beşinci ve son varsayımımız, “Yabancı uyruklu öğrenciler, kendi ülkelerindeki İslam anlayışı ile ülkemizdeki İslam anlayışını farklı bulmaktadırlar” şeklinde idi. Bu varsayımımızı, anketimizin “İslam Algısı” başlıklı bölümünde yer alan dört seçenekli 56. soruyla test ettik. Anket uygulanan 181 öğrenciden 51’i (% 28,2) “çok fark var”; 80’i (% 44,2) “kısmen fark var” seçeneğini işaretleyerek (toplamda 131 öğrenci; % 72,4) kendi ülkelerindeki İslam anlayışı ile ülkemizdeki İslam anlayışı arasında fark olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç, varsayımımızın geçerliliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 6: Araştırmada ortaya konan varsayımların geçerliliği

Varsayımlar	İlgili Anket Sorusu	Sorudaki Seçenek Sayısı	Soruyu Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Uygun Seçeneği İşaretleyen Öğrenci Sayısı	Yanıtlama Oranı (%)	Varsayımın Geçerliliği
1.Varsayım	5*	8	171	92+76	50,8+42,0	Geçerli
2.Varsayım	15	2	178	152	84,0	Geçerli
3.Varsayım	31	8	119	90	49,7	Kısmen Geçerli
4.Varsayım	35	2	136	70	49,6	Kısmen Geçerli
5.Varsayım	56*	4	175	51+80	28,2+44,2	Geçerli

(*) Bu sorularda öğrenciler birden fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

12. Öğretmen Görüşleri

Öğrencilere uygulanan anketin yanı sıra Okulda görev yapan öğretmenlere soru formu dağıtılmış ve bu formlarla karar merciindeki kişilere geri besleme sağlayabilecek bilgiler elde edilmiştir.

Öğretmenlere dağıtılan formlardan elde edilen bilgiler 4 başlık halinde aşağıdaki gibidir.

12.1. Okuldaki Öğrencilerin Temel Problemleri

Öğretmenler, öğrencileri barındırma konusunda okulun fiziksel şartlarının yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Diğer bir husus, yemekler konusunda karşılaşılan problemdir. Birbirinden lezzetli Türk yemekleri, farklı beslenme alışkanlıklarına sahip öğrenciler için cazip gelmemektedir. Öğretmenlerin nazarında bir başka önemli sorun dil (Türkçe) problemidir. Öğrenciler, Türkçe hazırlık görmeden doğrudan Okula başlamakta ve ilk yıl yoğun bir biçimde Türkçe dersleri görmektedirler. Ancak ilerleyen yıllarda öğrencilerin yeterli ve istenilen düzeyde Türkçe öğrenememeleri nedeniyle öğretmenlerle öğrenciler arasında arzu edilen iletişim sağlanamamaktadır. Bir diğer sorun memleket özlemidir. Öğrenciler, âdeta çocuk denecek yaşlarda çok uzak ülkelerden Türkiye'ye geldikleri için aile hasreti ve memleket özlemi çekmektedirler. Bu da onların derslere olan konsantrasyon ve motivasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir.

12.2. Öğrencilere Ders Verilirken Karşılaşılan Problemler

Öğretmenlerin neredeyse tamamı, ders sırasında öğrencilerle aralarında dil ve iletişim problemi olduğu konusunda hemfikirdirler. Öğrenciler hazırlık görmeden derslere başlamaktadırlar. Bu durum, özellikle branş derslerinin yoğunluk kazandığı ilerleyen yıllarda öğretmen-öğrenci iletişimde sorunlara yol açmaktadır. Öğretmenler, Türkçe konusunda farklı yeterlilik ve donanıma sahip yabancı uyruklu öğrencilere ders verirken özellikle soyut kavramları anlatmakta zorluk çekmektedirler. Sınıfta açık ve net bir iletişim kurulamaması, öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonunu da azaltmaktadır. Ayrıca öğrencilerin birbirinden farklı bilgi düzeyine, ders çalışma ve ödev alışkanlıklarına sahip olması sınıftaki eğitimin standardını da olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenlerin serzenişte buldukları diğer bir husus da, yabancı uyruklu öğrencilere ders verirken takip edecekleri bir temel kaynak kitabın bulunmamasıdır. Son olarak öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin devam ettikleri okullarda görev yapan hocaların özel bir eğitim alması gerektiğini düşünmektedirler.

12.3. Öğrencilerde Gözlenen Farklılıklar

Farklı ülke ve ortamlardan geldikleri için öğrencilerin altyapısı, hazır bulunuşluk düzeyi ve derslere olan ilgileri de farklıdır. Öğretmenler sayısal derslerde Endonezya, Pakistan ve Filipinler'den gelen öğrencileri; tarih dersinde ortak bir geçmişimiz olduğu için Balkan ülkeleri, Türk Cumhuriyetleri ve KKTC'den gelen öğrencileri; meslek derslerinde (din dersleri) medrese eğitimi aldıkları için Afganistan ve Pakistan gibi ülkelere gelen öğrenciler ile Güney Afrika bölgesinden gelen öğrencileri diğerlerine göre daha başarılı bulmaktadırlar. Türkçe dersinde, Türkiye Cumhuriyetleri, Balkan ülkeleri ve KKTC'den gelen öğrenciler doğal olarak daha başarılıyken, alfabetik ve fonetik farklılıklardan dolayı Afrika ve Uzak Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler daha az başarılıdır. Sınıf ortamındaki disiplin yönünden ele alındığında, Uzak Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler özellikle Balkan ülkelerinden gelen öğrencilere kıyasla sessiz ve sakin yapılarıyla sınıf disiplinine daha kolay uyum sağlamaktadırlar. Diğer taraftan, Türkiye'de ilahiyat eğitimi almayı bilinçli olarak (kendi isteğiyle) tercih eden öğrenciler (Örneğin Senegal'den gelenler) derslerde daha başarılı iken; diğerlerinin (örneğin Kenya'dan gelenler) daha başarısız ve isteksiz oldukları gözlemlenmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

12.4. Diğer Görüş ve Öneriler

Öğretmenlere göre yabancı uyruklu öğrencilere eğitim verilen bir okulda; ülkemize getirilmeden önce öğrencilere oryantasyon eğitimi verilmeli, okulda mutlaka bir yıllık Türkçe hazırlık sınıfı olmalı (yeterli Türkçe bilgisi olmadan öğrenciler branş derslerine geçmemeli), okulun fiziki şartları (konaklama, barınma, beslenme, sosyal ve sportif alanları) iyileştirilmeli, öğrenciler bilinçli olarak (hangi konuda lise ve üniversite eğitimi alacağı) ülkemize getirilmeli, bu okullarda yabancı öğrencilere özel müfredat programı ve kaynak kitaplar olmalıdır. Ayrıca, öğrencilere ülkemizi ve kültürümüzü tanıtıcı daha fazla sosyal ve kültürel imkanlar sunulmalıdır. Son olarak yurtdışından gelen öğrencilerin geldiği bölgeye ya da kıtaya göre (Afrika'dan gelenler için farklı; Asya'dan gelenler için farklı) okullar açılmalıdır. Bu şartlar sağlanmadan yabancı uyruklu öğrencilere verilen eğitim, beklenen ya da arzu edilen sonucu sağlayamayacaktır.

12.5. Rehber Öğretmen Görüşü

Karar merciindeki kişilere geri besleme sağlayıcı bir diğer uygulama da, okulun rehberlik öğretmeni ile yapılan mülakattır. Rehberlik öğretmenleri, öğrencilerin kişisel problemlerini bire bir yansıttıkları ve problemlerinin çözümü konusunda kendisinden profesyonel destek bekledikleri uzman kişilerdir (Tan, 1992, s.20) Bu nedenle, rehberlik öğretmeni ile yapılan görüşmeden elde edilen bilgilerin karar merciindeki kişileri yönlendirici ve etkileyici olacağı düşünülmektedir. Görüşmeden elde edilen bilgiler aşağıdaki gibidir.

Öğrenciler farklı ülke ve kültürlerden geldiği için tamamına hitap edecek standart bir hizmet sağlamak çok zordur. Bazen aynı ülkeden gelen öğrenciler arasında bile kültürel ve etnik farklılıklar gözlemlenmektedir. İşte bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilerde karşılaşılan en önemli sorun öğrencilerin buldukları ortama uyum sorunudur (kültürel adaptasyon). Diğer bir sorun öğrencilerin iletişim ve karakter konusundaki farklılıklarıdır. Örneğin sıcak iklimlerden gelen öğrenciler sınıf ortamında samimi ve güler yüzlü bir iletişim beklerken, soğuk iklimlerden gelen öğrenciler sınıf içi disiplinin sağlanması adına daha sert bir tavrın sergilenmesini gerekli kılmaktadır.

İstisnaları olmakla birlikte Balkanlar ve Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler bağımsızlık mücadelelerinin getirdiği psikolojiyle daha sert ve dik başlı, Afrika ülkelerinden gelen öğrenciler ise ezilmişlik ve sindirilmişlik psikolojisi içinde daha sessiz ve yumuşak bir tavır sergilemektedir. Okul içinde gözlenen bir husus da öğrencilerin geldikleri ülke, bölge ve kıta bazında gruplaşmalarıdır. Yabancı bir ülkede hissedilen azınlık psikolojisi gereği bu beklenen bir durum olmakla birlikte, öğrenciler arasında yaşanan kişisel çatışma ve gerilimler ülkesel/bölgesel çatışma ve gerilimlere dönüşmektedir. Diğer bir problem de, İmam Hatip Lisesinde okumalarına rağmen bazı öğrencilerin ilahiyat alanında, bazı öğrencilerin de ilahiyat dışı alanlarda yükseköğrenime devam etmek istemeleridir. Bundan dolayı öğrenciler her derse aynı ilgi ve dikkati göstermemektedir.

13. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma Kayseri Merkez Kocasinan ilçesinde bulunan Uluslararası Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde (AİHL) okuyan yabancı uyruklu öğrencileri kapsamakta olup, öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Dini hakkındaki algılarının tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin karar merciindeki kişilere geri besleme sağlayacak olması ise çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Kayseri İli Kocasinan İlçesinde bulunan Uluslararası Mustafa Germirli AİHL Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün aldığı bir kararla 2006 yılından itibaren sadece yabancı uyruklu öğrencilere eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. Böylece Mustafa Germirli AİHL,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

lise düzeyinde yabancı uyruklu öğrencilere eğitim veren Türkiye'deki ilk ve tek okul olmuştur. Bu çalışmanın gerçekleştirildiği 2011-2012 eğitim-öğretim döneminde okulda 44 ülkeden toplam 388 yabancı uyruklu erkek öğrenci öğrenim görmektedir. Yıllara göre hem öğrenci hem de bu öğrencilerin geldiği ülke sayısında değişiklikler yaşanmaktadır.

Burada okuyan öğrencilerin iâşe (beslenme), ibate (barınma), sağlık ve diğer giderleri Ülkemiz tarafından karşılanmakta, Kayseri halkı da her konuda öğrencilere maddi ve manevi destek olmaktadır. Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde Avrupa, Asya ve Afrika olmak üzere üç ayrı kıta ve bu kıtalarda yer alan birbirinden oldukça farklı 44 ülkeden öğrenci bulunmaktadır. Dolayısıyla Okulda nüfus büyüklüğü, coğrafi büyüklük, coğrafi konum, okuma yazma oranı ve kişi başına düşen milli gelir bakımından birbirinden çok farklı özellikler içeren ülkelerden öğrenciler öğrenim görmektedir. Diğer bir deyişle, dünyanın en büyük ve en küçük ülkelerinden gelen öğrenciler ile dünyanın en yüksek ve en düşük okuma yazma oranına sahip ülkelerinden gelen öğrenciler aynı çatı altında eğitim görmektedirler. Kısacası öğrencilerin Müslüman olmak dışında sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan hiç bir ortak paydası bulunmamaktadır. Bu durum, öğrencilerin Kayseri ve Türkiye'ye ilişkin beklenti ve algılarında da farklılıklara sebep olacaktır. Nitekim yapılan anketlerde bu durum net bir şekilde gözlenmiştir. Ayrıca İslam dinine mensup olmakla birlikte, ülkelerindeki mezhep, yorum ve uygulama farklılıkları nedeniyle öğrencilerin İslam algılarında da farklılıklar gözlenmiştir.

Öğrencilerin tamamının ortaöğretim düzeyinde olmaları, ilk defa aile ortamından ayrılarak yabancı bir ülkede bulunmaları kendilerini psikolojik ve sosyolojik açıdan etkileyecektir. Bu durum aile ve vatan hasreti ile birleşince okuduğu şehir ve yaşadığı ülke ile ilgili düşünceleri de bundan olumsuz etkilenecektir. Böyle bir durumda alınacak önlemler ile öğrenciler önce içinde buldukları olumsuz ortamdaki kurtulacak sonra da olumlu düşüncelerinde artış gözlenecektir.

Bugünün küçüğü olan bu çocuklar ileride ülkelerinde veya dünyanın farklı yerlerinde farklı konumlarda görev ve yetki sahibi olabileceklerdir. Böyle bir durumda Uluslararası arenada alacakları tutum ve davranışlar çok büyük önem arz edecektir. Günümüzde diplomasinin ağırlığı her geçen gün daha çok hissedilmekte, tüm ülkeler bu konuda yeni yeni tedbirler almaktadırlar. Ülkemizde misafir ettiğimiz bu öğrenciler okudukları şehir Kayseri ve yaşadıkları ülke Türkiye için birer gönüllü elçi olabilmeli bu konuda alınabilecek tüm önlemler alınmalıdır.

Verilere göre öğrencilerin % 77'si Kayseri hakkında olumlu izlenimlerle ülkelerine döneceklerdir.

Öğrencilerin ülkelerine döndükten sonra Türkiye hakkında izlenimlerini öğrenmeye yönelik soruya % 23'ü çok olumlu, % 51'i olumlu ve % 21'i de kısmen olumlu olmak üzere %95,1 gibi çok yüksek bir oranda olumlu yanıt vermişlerdir. Ülkemiz hakkında tamamen ya da kısmen olumsuz görüş bildiren öğrenci bulunmamaktadır.

Ülkemize ve Kayseri'ye geldikten sonraki süreçte öğrencilerin dini yaşantılarında % 77 olumlu yönde (dini yaşantı ve tutumlarının kuvvetlenmesi şeklinde) değişim olmuştur. % 23 için ise olumsuz yönde (dini yaşantı ve tutumlarının zayıflaması şeklinde) değişim olmuştur.

Öğrencilerin kendi ülkelerindeki İslam anlayışı ile Türkiye'deki İslam anlayışı arasında % 28 çok, % 44 kısmen fark bulunmaktadır. % 14,4 hiç fark olmadığını belirtirken, % 10'u bu konuda kararsız kalmıştır. Öğrenciler gözlemedikleri farkın % 47 ile dini uygulamalarda, % 21,4 ile sosyal yaşamda, % 14,5 ile anlayışta/düşüncede ve % 10 ile kanunlarda olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmadan elde ettiğimiz bulgulara göre öğrenciler Kayseri ve Türkiye hakkında büyük oranda olumlu algılara sahiptirler. Bununla birlikte alınabilecek bazı tedbir ve önlemlerle öğrencilerin mevcut algılarının daha da iyileştirilebilmesi söz konusudur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

Bunun için öncelikle uluslararası medyada Ülkemizi doğru tanıtıcı gereken imaj çalışması yapılmalıdır. Zira öğrencilerin büyük bir bölümü, Türkiye’ye gelmeden önceki ülkemiz hakkındaki düşünceleri ile geldikten sonraki düşünceleri arasında değişiklik olduğunu beyan etmiştir. Bu değişiklik, bir kısmı için olumlu, bir kısmı için de olumsuz yöndedir. Bu nedenle, öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye hakkında olumlu intiba edinmelerini sağlayıcı her tür haber ve çalışmalara daha fazla yer verilmesi konusunda tedbir alınmalıdır.

Öğrenciler getirilmeden önce hangi şehirde ve hangi şartlarda okuyacakları kendilerine ve ailelerine açıkça belirtilmelidir. İmkanlar ve şartlar hakkında detaylı olarak bilgilendirilmelidirler.

Dil problemini ve iletişim engelini aşmak için öğrencilere ilk yıl mutlaka Türkçe hazırlık eğitimi ile Türk Kültürünü ve Türk Eğitim Sistemini tanıtıcı oryantasyon eğitimi verilmelidir.

Eğitim hizmetinin asli unsurları öğrencilerin yanı sıra öğretmenler ve hizmet binasıdır. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilere verilen eğitimin kalitesini artırmak için Okulun fiziki yapısını iyileştirici ve öğretmenlerin şartlarını geliştirici tedbirlerin de alınması gerekmektedir. Bunun için bu tür okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere özel eğitim verilmelidir.

Okulda sunulan “rehberlik ve danışmanlık” hizmetleri, okulun çok kültürlü ortamı dikkate alınarak revize edilmelidir. Ayrıca okulun mezuniyet sonrası öğrencilerle bağı kesilmemeli ve belli dönemlerde “Geleneksel Mezunlar Günü” düzenlenerek okulun mezunları bir araya getirilmeli ve bu sayede öğrencilerin Türkiye’ye, okudukları şehre ve Türk halkına duyduğu sempati güncel tutulmalıdır.

Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin birarada buldukları ve eğitim hizmeti aldıkları eğitim kurumları, sosyal araştırmacılar için bulunmaz birer sosyal laboratuvar niteliği taşımaktadır. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilere eğitim hizmeti verilen okullarda sosyolojik araştırma ve çalışmalar daha çok yapılmalı ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar yetkililer tarafından dikkatle değerlendirilmelidir.

Son olarak, ülkemizi ve şehrimizi tanıtan sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla yer vermeli ve öğrencilerin bu faaliyetlere mümkün mertebe katılmaları sağlanmalıdır. Ülke ve şehir kamuoyunu yabancı uyruklu öğrencilere duyarlılık konusunda bilgilendirici tedbirler alınmalı, bu konuda yeni çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALTBACH, P. G., REİSEBERG L., RUMBLEY, L.E. (2009). *Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. UNESCO 2009 Dünya Yükseköğretim Konferansı için Hazırlanan Rapor*. Paris: UNESCO.
- BAYAR, F. (2010). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi* Sayı:32, ss. 25-34.
- BİLGİN, B. (2005). *Kültürel Çeşitlilik ve Din*. Ankara: Sinemis Yayınları. Editor Remziye Yılmaz. Küreselleşme, Din ve Eğitim. ss.45-61.
- CARSWELL, R. C. (2011). *Attracting International Students for Higher Education (Education in a Competitive and Globalization World)*. Nova Science Pub. Inc.
- GÖVER, İ.H. (2013). *Kayseri’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Algısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Üniversitesi, Nevşehir.
- GÜLTEKİN, B. (2005). Türkiye’nin Uluslararası İmajında Yükselen Değerler ve Eğilimler. *İletişim Dergisi*. Sayı: 4, ss.126–140.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

- HAİR, J.F., ANDERSON, R.E., TATHAM, R.L. & BLACK, W.C. (1998). *Multivariate Data Analysis (Fifth edition)*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.
- KAKU, M (1997). *Visions: How Science Will Revolutionize The 21st Century*. New York: Anchor Books Doubleday.
- KARATAŞ, Ö. S. (2014). “Klasik Türk Müziği Eğitiminde Bir Saray Üniversitesi: Enderun Mektebi” *TURKISH STUDIES-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Ahmet Buran Armağanı), Volume 9/2, Winter 2014, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6534>, p. 869-885.
- KESKİN, Y. ve YAMAN, E. (2014). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı ve Ders Kitaplarında Yeni Bir Paradigma: Çokkültürlü Eğitim”, *TURKISH STUDIES –International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Ahmet Buran Armağanı), Volume 9/2, Winter 2014, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6438>, p. 933-960.
- MEDER, M. (2001). Bilgi Toplumu ve Toplumsal Değişim. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı: 9, ss.72-81.
- MITCHELL, M. (2009). *İlk 5 Dakika*. Çev. Merve Duygun. İstanbul: Butik Yayıncılık.
- OECD (2011), *Education at a Glance 2011: OECD Indicators*, OECD Publishing.<http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/48631582.pdf>
- OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing. <http://www.oecd.org/edu/education-at-a-glance-2014.pdf>
- ÖSYM (2004-2013) *Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- ÖZER, M. (Nisan 2012). Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* Sayı: 2 (1), ss.10-13.
- ÖZOĞLU, M. GÜR, B.S, COŞKUN, İ. (2012) *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: SETA Yayınları XVII.
- ŞİRİN, İ. (2008). Münif Paşanın Tahran’dan Gönderdiği Devlet İşleri ile İlgili Layihası ve Düşündürdükleri. *TURKISH STUDIES-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Ahmet Buran Armağanı), Volume 3/4, Summer 2008, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.389>, p. 759-771.
- TAN, H. (1992). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Öğretmen Kitapları Dizisi: 163. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Türkiye Makaleler Bibliyografyası-Milli Kütüphane (2015) 28.02.2015 tarihinde <http://makaleler.mkutup.gov.tr/SonucListe.aspx?Ara=yabancı%20uyruklu%20öğrenci&DtSrc=0> adresinden erişildi.

Ek 1. ANKET FORMU**Değerli Öğrenciler,**

Bu çalışmada Kayseri Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesinde 10, 11 ve 12. sınıflarda okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısı araştırılacaktır. Amacımız; ülkemizde misafir olarak bulunan siz değerli yabancı öğrencilerin şehrimiz, ülkemiz ve İslam dini hakkındaki düşüncelerini tespit etmektir.

Değerli öğrenciler; çalışmada gizlilik temel ilke olup, verilen cevaplar başkaları ile paylaşılmayacak ve amacı dışında kullanılmayacaktır. Anketimize kimin ne cevap verdiğinden ziyade, verilen cevapların doğru olması önem arz etmektedir. Bu yüzden anket formuna lütfen isimlerinizi yazmayınız.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

İbrahim Hakan GÖVER
Nevşehir Üniversitesi
Sosyoloji Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

ANKET SORULARI

1. Ülkeniz/Bölgeniz : .....
2. Yaşınız a) 15 b) 16 c) 17 d) 18 e)19 f) 20
3. Ailenizin ikamet ettiği yer :
a) Kırsal Alan b) Köy/Kasaba c) İlçe d) İl/Şehir e)Büyük Şehir/Metropol
4. Ailenizin gelir durumu :
a)Çok iyi b) İyi c) Orta d) Kötü e) Çok Kötü
5. Okumak için Türkiye'yi tercih nedeniniz (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz) :
a) Eğitim Kalitesi b) Burs İmkanı c) Kültürel Yakınlık d) Coğrafi Yakınlık
e) Dini Yakınlık f) Ülkemdeki Türk Okulu g) Türk Tanıdıklar h) Diğer.....
6. Okumak için İmam Hatip Lisesini tercih nedeniniz :
a) Kendi İsteğim b) Ailemin İsteği c) Diyanet Vakfı Sınavı d) Arkadaş Tavsiyesi
7. Mustafa Germirli İmam Hatip Lisesinde bulunduğunuz sınıf :
a) 10.Sınıf b) 11.Sınıf c) 12.Sınıf
8. Türkiye'ye/Kayseri'ye gelmeden önce Türkçe biliyor muydunuz?
a) Evet b) Hayır
9. Türkçe'yi şu anki kullanma düzeyiniz:
a) Çok iyi b) İyi c) Orta d) Zayıf e) Çok Zayıf

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

10. Türkiye'deki eğitiminizi yarıda bırakıp ülkenize dönmeyi düşündünüz mü?
a) Evet b) Hayır
11. Cevabınız "Evet" ise bunun nedeni:
a) Türkçe'yi öğrenememek b) Türkiye'ye uyum sağlayamamak c) Memleket özlemi
d) Yeterli desteğin verilmemesi e) Beklediklerinizi bulamamak f) Maddi sıkıntı
g) Arkadaşlarla anlaşamamak h) Ayrımcılık/Irkçılık i) Diğer:.....
12. Ülkenize döndükten sonra İlahiyat alanında çalışmayı düşünüyor musunuz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
13. Cevabınız "Evet" ise, Türkiye'de aldığınız eğitimin İlahiyat için yeterli olacağına inanıyor musunuz ?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok

KAYSERİ ALGISI

14. Kaç yıldır Kayseri'de bulunuyorsunuz?
a) 2 Yıl b) 3 Yıl c) 4 Yıl d) 4 Yıldan fazla
15. Kayseri'de kendinizi rahat hissediyor musunuz?
a) Evet b) Hayır
16. Kayseri'ye uyum sağlarken;
a) Çok zorlandım b) Zorlandım c) Az zorlandım d) Hiç zorlanmadım
17. Kayseri halkı ile olan ilişkileriniz:
a) Çok Samimi-İçten b) Samimi-Yakın c) Mesafeli d) Soğuk
18. Farklılıklarınız sebebiyle (farklı ülkeye/kültüre/dine/renge mensup olduğunuz için) Kayseri'de dışlandığınızı düşünüyor musunuz?
a) Evet b) Hayır
19. Kayseri'de okumaktan/yaşamaktan dolayı:
a) Memnunum b) Fikrim yok c) Memnun değilim
20. Size göre Kayseri'nin en olumlu yanı nedir?
a) Ucuzluk b) Ulaşım kolaylığı c) Asayiş/güvenlik
d) Konuksever halk e) Sakinlik f) Sosyal imkanlar g) Diğer:.....
21. Size göre Kayseri'nin en olumsuz yanı nedir?
a) Asayiş/güvenlik b) Pahalılık c) Kalabalık olması d) Trafik/Ulaşım sorunu
e) Hava/çevre kirliliği f) Gürültü g) Diğer:.....
22. Size göre Kayseri hangi alanda daha çok gelişme kaydetmiştir?
a) Ticaret b) Sanayi c) Sağlık d) Eğitim e) Hepsi f) Diğer:.....
23. Size göre Kayseri modern/gelişmiş bir şehir midir?
a) Evet b) Hayır

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

24. Kayserili ile evlenmeyi düşünür müsünüz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
25. Yüksek öğrenime/İlahiyat öğrenimine Kayseri’de devam etmek ister misiniz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
26. (İmkan olsa) Bundan sonraki yaşamınızda Kayseri’de kalmak/yaşamak ister misiniz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
27. Ülkenize/Bölgenize döndükten sonra Kayseri hakkında anlatacağımız izlenimleriniz nasıl olacak?
a) Çok Olumlu b) Olumlu c) Kısmen Olumlu d) Olumsuz e) Çok Olumsuz

TÜRKİYE ALGISI

28. Türkiye’de Kayseri dışında başka şehirlerde bulundunuz mu?
a) Evet b) Hayır
29. Türkiye’yi dünyada nasıl konumlandırıyorsunuz?
a) Avrupa ülkesi b) Asya ülkesi c) Doğu-Batı arasında köprü
d) İslam ülkesi e) Hepsi f) Fikrim yok
30. Türkiye, ülkenizde yeterince tanınıyor mu?
a) Evet b) Hayır c) Kısmen d) Fikrim Yok
31. Tanınıyor ise bunun başlıca nedeni nedir? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz).
a) Osmanlı Devleti b) Türk Devlet Adamları c) Türk Firmaları
d) Medya (TV/Gazete) e) Futbol/Türk Sporcular f) Türk Okulları
g) Müzik/Türk Sanatçılar h) Türkiye’deki ülkenizi temsil eden sporcular/sanatçılar
32. Türkiye, bulunduğu bölgede sizce önemli bir güç müdür ?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim Yok
33. Cevabınız evet ise, Türkiye hangi bölgede etkin bir güce sahiptir (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).
a) Avrupa b) Orta Asya c) Afrika d) Ortadoğu
e) Kafkaslar f) Balkanlar g) Hepsi h) Diğer:.....
34. Türkiye’ye gelmeden önceki ülkemiz hakkındaki düşünceleriniz/beklentileriniz ile geldikten sonraki düşünceleriniz/izlenimleriniz arasında farklılık oldu mu?
a) Evet b) Hayır
35. Cevabınız “evet” ise bu farklılık:
a) Olumlu yönde b) Olumsuz yönde
36. Türkiye’de hayat, ülkenize/bölgenize göre;
a) Daha pahalı b) Daha ucuz c) Aynı/Fark yok

Turkish Studies

37. Dünya genelinde Türkiye'yi nasıl değerlendiriyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
- a) Modern toplum
c) Sanayi toplumu
e) Hepsi
- b) Geleneksel/Muhafazakar toplum
d) Yozlaşmış/Dejenere toplum
f) Fikrim yok
38. Türk insanını genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
- a) Güvenilir
c) Nazik
e) Çalışkan
g) Misafirperver/Dost canlısı
i) Temiz
k) Muhafazakar/Dindar
m) Eğitilmiş/Kültürlü
o) Cömert/Eli açık
- b) Güvenilmez
d) Kaba
f) Tembel
h) Yabancı/İnsana uzak
j) Pis
l) Modern/Dine ilgisiz
n) Cahil
p) Cimri
39. Türkiye'ye uyum sağlarken en çok hangi konuda zorlandınız?
- a) Türkçe öğrenmede
d) Eğitim sisteminde
- b) Yiyecek/İçecekde
e) Hepsi
- c) Giyim-kuşamda
f) Diğer.....
40. Ülkeniz/Bölgeniz ile Türkiye arasındaki "en temel" fark ;
- a) Ekonomide
b) Hukukta
c) Siyasette
d) Sosyal yaşamda
e) Dini yaşamda
41. Yüksek öğrenime/İlahiyat öğrenimine Türkiye'de devam etmek ister misiniz?
- a) Evet
b) Hayır
c) Fikrim yok
42. Bir Türk ile evlenmeyi düşünür müsünüz?
- a) Evet
b) Hayır
c) Fikrim yok
43. (İmkan olsa) Bundan sonraki yaşamınızda Türkiye'de kalmak/yaşamak ister misiniz?
- a) Evet
b) Hayır
c) Fikrim yok
44. Ülkenize/Bölgenize döndükten sonra Türkiye hakkında anlatacağınız izlenimleriniz nasıl olacak?
- a) Çok olumlu
b) Olumlu
c) Kısmen olumlu
d) Olumsuz
e) Çok olumsuz

İSLAM ALGISI

45. Dininiz : .....
46. Ailenizin dini :
a) Annenizin dini ..... b) Babanızın dini.....
47. İslam dinine ;
a) Doğuştan mensubum b) Sonradan bu dine geçtim

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

48. Türkiye’ye/Kayseri’ye gelmeden önce İslam dini ile ilgili bilgi durumunuz nasıldı?
a) Hiç yoktu b) Az vardı c) Yeterli derecede vardı d) Çok vardı
49. Türkiye’ye/Kayseri’ye gelmeden önce “İslam dini ile ilgili temel bilgileri” nasıl öğrendiniz?
a) Ailemden öğrendim b) Okuldan öğrendim c) Kendim öğrendim
d) Arkadaşlardan öğrendim e) Dini gruplardan öğrendim f) Diğer: .....
50. Hafızlık durumunuz :
a) Hafızım b) Yarım Hafızım c) Hafız değilim d) Biraz çalıştım e) Hiç Çalışmadım
51. Dini ibadetleri ne sıklıkta yerine getirirsiniz ?
a) Düzenli olarak yerine getiririm b) Ara sıra yerine getiririm c) Hiç yerine getirmem
52. İslam dini ile ilgili kitapları hangi sıklıkta okursunuz ?
a) Hiç okumam b) Az okurum c) Sık okurum d) Çok sık okurum
53. Din algınızı/Dine bakışınızı belirleyen “temel” unsur nedir?
a) Gelenekler b) Allah Sevgisi c) Cemaat ve Dini Gruplar d) Medya
54. Türkiye’ye/Kayseri’ye geldikten sonra dini yaşantı ve tutumlarınızda herhangi bir değişiklik oldu mu?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim Yok
55. Cevabınız “Evet” ise, dini yaşantı ve tutumlarınızda ne gibi değişiklikler oldu?
a) Dini yaşantı ve tutumlarım zayıfladı b) Dini yaşantı ve tutumlarım kuvvetlendi
56. Ülkenizdeki/Bölgenizdeki İslam anlayışı ile Türkiye’deki İslam anlayışı arasında fark var mı?
a) Çok fark var b) Kısmen fark var c) Hiç fark yok d) Fikrim yok
57. Fark varsa, bu fark;
a) Dini Uygulamalarda b) Kanunlarda c) Anlayışta/Düşüncede
d) Sosyal Yaşamda e) Hepsi f) Diğer:.....

**ANKET BİTMİŞTİR.
SORULARI CEVAPLADIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.**

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015*

Ek 2. Öğretmen Görüş Formu**Değerli Öğretmenler,**

Nevşehir Üniversitesi sosyoloji yüksek lisans öğrencisiyim ve tez çalışması kapsamında Okulunuzdaki yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısını araştırıyorum. Öğrencilere uygulayacağım anketin yanı sıra, okul öğretmenleri olarak sizlerin değerli görüşlerinin de çalışmamda katkıda bulunacağına inanıyorum.

Vereceğiniz cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

İbrahim Hakan Göver

Okuldaki Göreviniz :
Okuldaki Hizmet Süreniz :

SORULAR

- 1-Size yansıdığı kadarıyla okulunuzdaki yabancı uyruklu öğrencilerin temel problemleri nelerdir?
- 2-Yabancı öğrencilere ders verirken karşılaştığınız temel problemler nelerdir?
- 3-Farklı ülkelerden gelen öğrenciler arasında ne gibi farklılıklar gözlütorsunuz? Örneğin A ülkesinden gelen öğrenciler şu konularda başarılı, B ülkesinden gelen öğrenciler şu konularda başarısız vs.
- 4-Bunların dışında belirtmek istediğiniz görüşler ve sorunlara çözüm önerileriniz nelerdir?

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

GÖVER, İ.H., YAVUZER, H., Kayseri’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Algısı, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/2 Winter 2015, p. 1025-1050, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7988>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

